

Accountantsverslag

Gemeente Staphorst

Boekjaar 2023

Aan de Gemeenteraad van de
Gemeente Staphorst
Postbus 2
7950 AA STAPHORST

ONDERWERP:
Accountantsverslag 2023

KENMERK:
5 juni 2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2023 van gemeente Staphorst, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 3 oktober 2023, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie en met de portefeuillehouder financiën.

Wij machtigen u om op 5 juni 2024 onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2023.

Wij danken de medewerkers voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

W.C.A. Grondel-Kort RA

Inhoudsopgave

1. Bestuurlijke samenvatting

2. Opdracht, scope en uitkomsten

3. Belangrijkste bevindingen

4. Financiële positie

5. Bevindingen interne beheersing

6. Overige onderwerpen

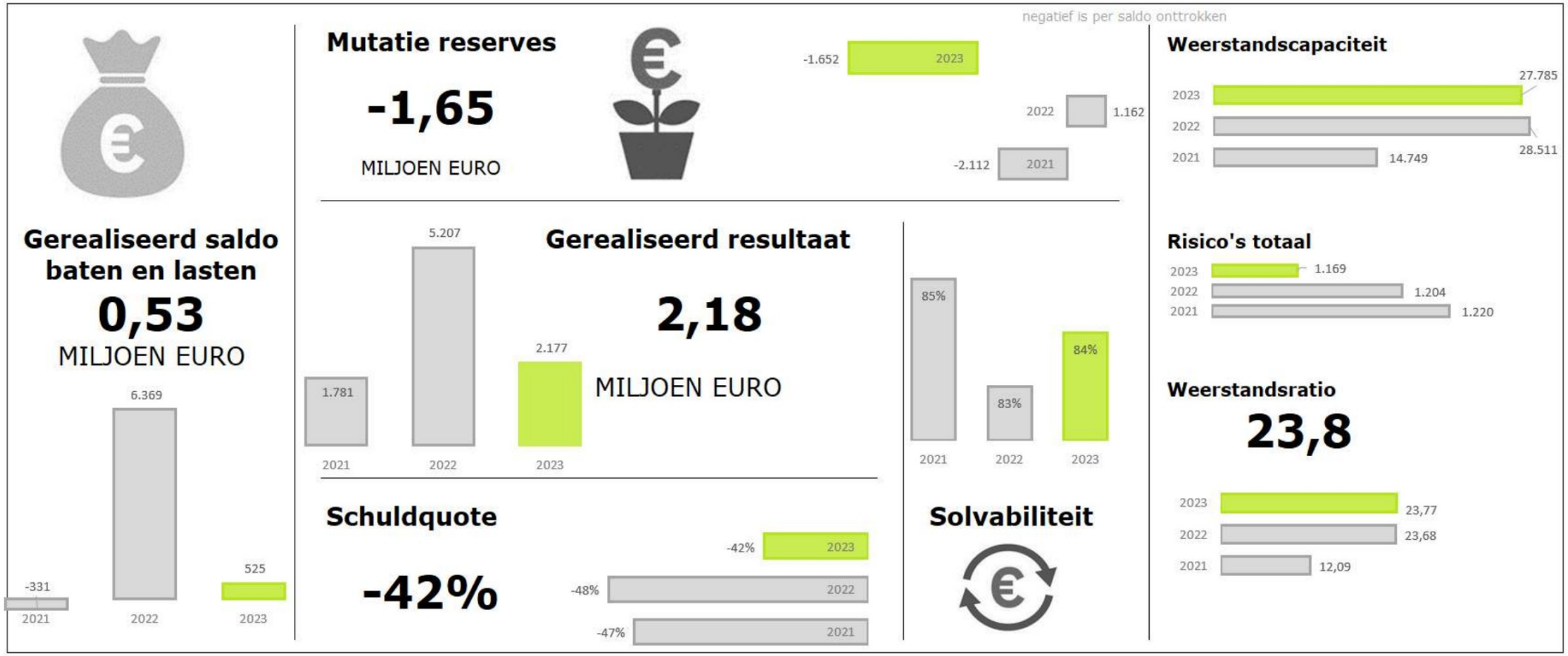
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

Bestuurlijke samenvatting

	Wij verstrekken op 5 juni 2024 bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening. De ongecorrigeerde verschillen blijven onder de goedkeuringstoleranties.
	Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften. Het Besluit Begroting en Verantwoording is nageleefd in 2023
	De gemeente Staphorst heeft er voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag, ondanks dat dit conform de BBV in formele zin nog niet verplicht is. Op deze wijze heeft de gemeente Staphorst invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Op deze wijze wordt ook invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kan de toezichthouder en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.
	Wij willen u erop wijzen dat het totaal van de rechtmatigheidsbevindingen uitkomt op € 1.768.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de onrechtmatigheden gerelateerd aan de inkopen en aanbestedingen ad €1.330.000. De verantwoordingsgrens is 3% van de totale lasten en bedraagt € 1.717.000. Er is hiermee sprake van een overschrijding. Het college heeft derhalve in de jaarrekening geen goedkeurende rechtmatigheidsverantwoording verstrekt. Als accountant beoordelen we met een controletolerantie van 1% (€ 568.630) of de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is weergegeven. De onrechtmatigheden zijn getrouw gepresenteerd in de rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering. Wij verstrekken daarom een goedkeurende controleverklaring waarin we benadrukken dat het college geen goedkeurend oordeel bij de rechtmatigheid heeft verstrekt.
	Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijkt één ongecorrigeerde fout van € 59.000 als gevolg van een vordering die ten onrechte niet in 2023 is opgenomen. De fout blijft binnen de goedkeuringstoleranties.
	Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en WMO een onzekerheid van € 171.882 voor de Jeugdwet en € 236.011 voor de WMO ZIN. Ook uit de werkzaamheden ten aanzien van de prestatielevering van de PGB lasten is een onzekerheid naar voren gekomen van € 204.005.

Bestuurlijke samenvatting

	Uit onze controle op de grondexploitaties hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd. Er is in 2023 voor € 415.000 tussentijds winst genomen. De winst is in overeenstemming met de BBV voorschriften verantwoord.
	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2023 van de gemeente Staphorst voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
	Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.
	Het boekjaar 2023 sluit met een financieel resultaat van € 2,18 miljoen voordelig. De totale vermogenspositie van de gemeente Staphorst bedraagt € 55,6 miljoen (2022: € 55 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 84% (2022: 83%). De vermogenspositie is dan ook goed te noemen.

Opdracht Scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.1 Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:
- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 3 oktober 2023 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

2.2 Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 568.300 Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad op 12 december 2023 vastgestelde controleprotocol over boekjaar 2023.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€568.300
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€1.704.900
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€28.415

De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals vastgelegd in uw financiële verordening, wijken af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid. Dit leidt ertoe dat de opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de volgende toleranties:

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.704.900
Rapporteringstolerantie	Conform afspraak in de financiële verordening	€ 100.000

2.3 Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:
- Waardering van de grondexploitaties (en dan specifiek Rouveen Zuid en Ijhorst-West/Poeleweg);
- Risico dat management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels;
- Risico op gunning aanbesteding aan bevriende partijen en/of steekpenningen, het corruptierisico op aanbestedingen is een standaard risico voor de controles lokale overheid;
- Getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Wet Normering Topinkomens;
- Onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen als gevolg van het ontbreken van functiescheiding in mutaties crediteurenstamgegevens;
- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening (zoals voorzieningen).

2.4 Uitkomsten

Bij de jaarrekening 2023 van de gemeente Staphorst verstrekken wij een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid. Uit onze controle blijkt één ongecorrigeerde getrouwheidsfout ad € 59.000. Daarnaast zijn er onzekerheden naar voren gekomen die betrekking hebben op de decentralisaties in het sociaal domein van in totaal € 612.000 afgerond. De achtergrond van deze onzekerheid lichten wij toe op pagina 20 van dit verslag. De onzekerheden blijven ruim binnen de door u gestelde goedkeuringstolerantie.

Opdracht, scope en uitkomsten

Frauderisico's en continuïteit
Onze controleverklaring over boekjaar 2023 bevat, gelijk aan voorgaand jaar, een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de vanaf 2022 gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV COS 700). Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controleaanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Frauderisico's
Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt
Zoals ook in ons controleplan opgenomen bevindt het college dan wel het management zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Onze beroepsregels schrijven voor dat de accountant dit risico in zijn controle onderkend.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:
- Analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- Analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- Beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het college of management zoals de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en vorderingen en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten;
- Beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

Frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken (met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks)

Het risico rondom mogelijke gunning aan bevriende partijen is doorgaans in lokale overheid een verhoogd risico. De gemeente Staphorst heeft een grote diversiteit in inkoop van goederen en diensten die worden ingekocht bij een groot aantal leveranciers. Er is ook een groot aantal ambtenaren die inkopen kunnen verrichten en al dan niet met behulp van inkoopspecialisten deze inkopen realiseren. Hierdoor bestaat inherent een risico op kickbacks en belangenverstrengeling.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:
- De opzet en het bestaan van beheersingsmaatregelen in het proces inkopen en aanbestedingen geëvalueerd;
- Beoordelen van door de organisatie uitgevoerde tussentijdse controles op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen;
- Gegevensgerichte deelwaarnemingen uitgevoerd op aanbestedingsdossiers waarbij we hebben vastgesteld dat de juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd en dat de opdracht is gegund aan de partij die op basis van de gunningscriteria de opdracht had moeten krijgen op basis van vooraf vastgestelde criteria. Daarnaast hebben we risicogericht controles uitgevoerd op hoe is omgegaan met meerwerk, functiescheiding en ondertekening van overeenkomsten.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen.

Continuïteit
Als onderdeel van de vereisten voor de controleverklaring hebben wij ook de continuiteitsveronderstelling getoetst. Voor gemeenten geldt dat vanwege de onbegrensde leencapaciteit bij de BNG (en daardoor altijd aanwezige liquiditeit) per definitie geen onzekerheid kan bestaan over de continuiteitsveronderstelling. Naast feitelijke discontinuïteit is ook de mate waarin de gemeente zelfstandig en autonoom (financieel) beleid kan voeren een belangrijke veronderstelling. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Staphorst een sluitende meerjarenbegroting heeft. Vanuit de provincie Overijssel valt de gemeente onder regulier (repressief) toezicht. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten.

Schattingen

Management schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen en licht deze toe in de jaarrekening. Wij hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld en gecontroleerd. De belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreffen:

Schatting	Beoordeling 2023	Beoordeling 2022	Onze zienswijze m.b.t. significante kwalitatieve aspecten en de kwantitatieve omvang
Afschrijvingen van materiële vaste activa			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw materiële vaste activa.
De waardering van debiteuren			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de vorderingen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw vorderingen.
De waardering van grondexploitaties			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitatie een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. Voor een uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar paragraaf “waardering van de grondexploitaties” van dit accountantsverslag.
De nauwkeurigheid van onderhoudsvoorzieningen			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de voorzieningen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw voorzieningen.
De waardering van de APPA voorziening			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de APPA voorzieningen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw APPA voorzieningen.

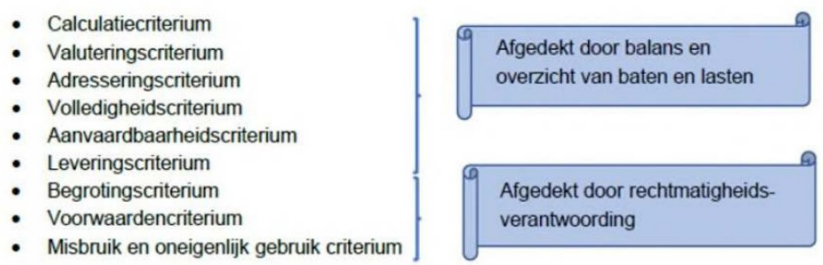
Belangrijkste bevindingen

De rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding
Tot en met boekjaar 2022 verstrekten wij als accountant zelfstandig een oordeel over de rechtmatige totstandkoming van de lasten, de baten en de balansmutaties op basis van de controle in onze controleverklaring. Dit rechtmatigheidsoordeel betrof een oordeel of deze transacties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en de gemeentelijke verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Met ingang van boekjaar 2023 wordt een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af. Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde rapportagegrens van € 100.000 worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheidsfouten en de financiële rechtmatigheid met inachtneming van de verantwoordinggrens.

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria (kunnen) direct van invloed zijn op de posten in de balans en de staat van baten en lasten en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten van de baten, lasten en balansmutaties en raken niet de grootte en samenstelling. Het college is verantwoordelijk voor alle negen criteria; in de jaarrekening van het college worden deze afgedekt langs de volgende lijnen:

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheids-verantwoording komen dus alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium
De rechtmatigheidsverantwoording bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat van de gemeenteraad met het college.

U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de geactualiseerde financiële verordening heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel). In de Kadernota rechtmatigheid beveelt de commissie BBV daarnaast aan dat het college de afwijkingen op het begrotingscriterium nader toelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doorvoert die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).

Wij hebben vastgesteld dat het college de afwijkingen ten opzichte van de geautoriseerde begroting en kredieten en de kaders, zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en die individueel en/of cumulatief de verantwoordingsgrens overschrijden, juist en volledig heeft opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording en dat de bepalingen uit de financiële verordening inzake acceptabele overschrijdingen juist zijn toegepast.

De rechtmatigheidsverantwoording

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe en interne regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. In het door u vastgestelde normenkader is een inventarisatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij *financiële beheershandelingen* leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.

Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor enkele gemeentelijke inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 1,3 miljoen niet de juiste procedure is gevolgd. Dit bedrag is daarom als rechtmatigheidsfout aangemerkt. Deze wordt veroorzaakt doordat bij overschrijdingen van het drempelbedrag er ten onrechte niet conform het Europees regime is aanbesteed of doordat er sprake is van een uitzondering op de aanbestedingsregels zonder dat daar een adequate juridisch pleitbaar standpunt is ingenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering is door het college hierover een toelichting opgenomen. In ons verslag is op de volgende pagina een uitgebreidere analyse opgenomen.

Er zijn echter ook voorwaarden waar geen mogelijke financieel gevolg aan is verbonden. Dan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Deze situatie doet zich ook voor bij het niet naleven van de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Volgens een stellige uitspraak van de Commissie-BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Staphorst zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)
Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Het college heeft in de rechtmatigheidsverantwoording een uitspraak gedaan in hoeverre het M&O-beleid feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen effectief werken.

Gevolgen van de niet volledig aangepaste wet- en regelgeving op de controle 2023 (NBA alert 48)
Zoals voorgaand opgenomen, was beoogd dat in de jaarrekening 2023 van decentrale overheden, op grond van aangepaste wet- en regelgeving, een verantwoording over de financiële rechtmatigheid ('rechtmatigheidsverantwoording') zou worden opgenomen. Echter is de relevante regelgeving over de accountantscontrole en oordeelsvorming in de controleverklaring nog steeds niet aangepast. Het gaat daarbij om het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).

Doordat decentrale overheden de beoogde invoering van de rechtmatigheidsverantwoording wel al ter hand hebben genomen, via afspraken met de gemeenteraad, kunnen zich verschillende scenario's voordoen in de jaarrekening 2023.

Aan de hand van te onderkennen scenario's of omstandigheden zijn in de NBA Alert 48 (“accountantscontrole decentrale overheden”) aanwijzingen opgenomen voor de uitvoering van de accountantscontrole van de jaarrekening 2023 en de oordeelsvorming in de controleverklaring.

In gesprekken met het ministerie van BZK heeft de NBA aangedrongen op oplossingen om de tekortkomingen voor 2024 snel te herstellen. Het ministerie heeft toegezegd dat proces ter hand te nemen.

De gevolgen voor gemeente Staphorst zijn op pagina 15 weergegeven.

.

De rechtmatigheidsverantwoording

Inkopen vluchtelingenstroom voor 2023 een aandachtspunt

In het accountantsverslag 2022 hebben we stilgestaan bij het feit dat gemeenten vanaf 2022 worden geconfronteerd met een stijging in toestroom van vluchtelingen vanuit met name Oekraïne. Gemeente Staphorst heeft ontwikkelingen, lasten en baten transparant in een separate paragraaf (paragraaf 9-Vluchtelingen) toegelicht.

Voor de inkopen van 2022 is geconcludeerd dat gemeente Staphorst gebruik kan maken van de uitzondering onvoorziene omstandigheden/dwingende spoed. Hierdoor zijn de inkopen voor 2022 rechtmatig geweest. Ook hebben we gerapporteerd dat deze uitzonderingssituatie voor 2023 niet zonder meer kan worden toegepast en dat dit mogelijk gevolgen kan hebben voor de aard van de rechtmatigheidsverantwoording in 2023.

Gemeente Staphorst heeft tot en met heden reeds diverse stappen gezet waaronder:
- In de interne controle is met specifieke aandacht onderzoek verricht op de rechtmatigheid van inkopen gerelateerd aan de vluchtelingenstromen;
- Voor een aantal inkopen is een (Europees) aanbestedingstraject opgestart c.q. afgerond.

Daartegenover staat dat we ook in 2023 veel gesprekken hebben gehad over de rechtmatigheid van inkopen gerelateerd aan de vluchtelingenstroom. Specifiek is de casus inzake huisvesting van opvang nader door een externe aanbestedingsjuriste onderzocht. De kosten van huisvesting opvang zijn toegenomen door verdere uitbreiding van opvang vanaf 2022 in 2023 (en verder). Deze inkopen zijn op verschillende momenten geplaatst via een onderhandse aanbesteding (enkelvoudige gunning) voor fase 1, 2 en 3. De kosten voor fase 1 zijn gemaakt in 2022 en zijn rechtmatig op grond van dwingende spoed. Voor de inkopen gedurende 2023 ad EUR 1.330.000 voor fase 2 en 3 heeft de aanbestedingsjurist geconcludeerd dat onvoldoende sprake is van aantoonbare dwingende spoed (artikel 2.32). Dit heeft het college opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, zie overzicht hiernaast weergegeven.

Gevolgen rechtmatigheidsverantwoording	Omvang in EUR
Conclusie gemeente Staphorst	
Onrechtmatigheden in rechtmatigheidsverantwoording jaarrekening paragraaf bedrijfsvoering	1.768.000
Verantwoordingsgrens 3%	1.717.000
Conclusie college over rechtmatigheid	***Niet goedkeurend***
Conclusie controle accountant	
Onrechtmatigheden EU aanbestedingen uit controle jaarrekening	1.330.000
Overige onrechtmatigheden	438.000
Totaal onrechtmatigheden	**1.768.000**
Tolerantie controleverklaring accountant 1% getrouwheid	568.300
Conclusie accountant over rechtmatigheid	***Goedkeurend***

Bovenstaand is zichtbaar dat onrechtmatigheden getrouw zijn toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Deze onrechtmatigheden overschrijden de verantwoordingsgrens van 3% van gemeente Staphorst. Er is dus geen sprake van een goedkeurende rechtmatigheidsverantwoording. Het toelichten van de onrechtmatigheden leidt ertoe dat de rechtmatigheidsverantwoording wel getrouw is. De rechtmatigheidsverantwoording omvat namelijk geen rechtmatigheden die boven de tolerantiegrens van de accountant uitkomen van € 568.300. Hierdoor is er sprake van een goedkeurend oordeel van de accountant. Wel is er sprake van een benadrukkingsparagraaf, zie ook volgende pagina.

Voor de toelichting van individuele onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering heeft gemeente Staphorst een rapportagegrens van € 100.000 afgesproken. De onrechtmatigheden die deze grens overschrijden zijn in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.

De rechtmatigheidsverantwoording

NBA alert 48 - gevolgen voor de controleverklaring

We hebben reeds op pagina 13 beschreven dat voor boekjaar 2023 de regelgeving omtrent de rechtmatigheidsverantwoording nog niet volledig is vastgesteld. Voor 2023 zijn de gevolgen hiervan in een achttal scenario's omschreven in de NBA alert 48.
Via een beslisboom is inzichtelijk gemaakt hoe de regelgeving de strekking van de controleverklaring zal beïnvloeden. Zie hiervoor de figuur hiernaast. Voor gemeente Staphorst is de conclusie als volgt:

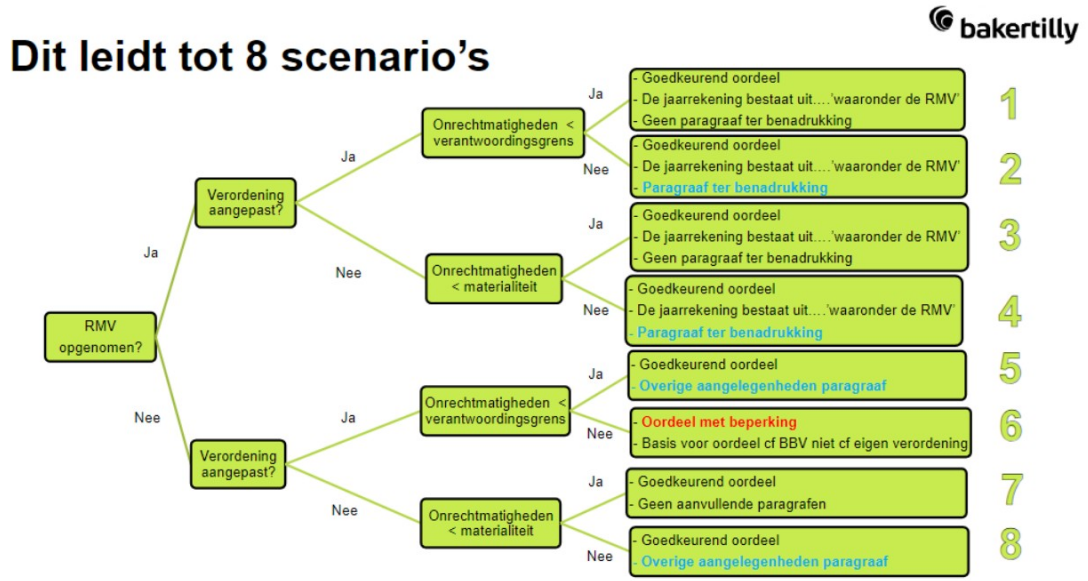
- Is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening? – JA
- Is de verordening aangepast en door de raad vastgesteld? – JA
- Onrechtmatigheden < verantwoordingsgrens – NEE

Er zal dus voor 2023 sprake zijn van een goedkeurende controleverklaring waarin een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden wordt opgenomen. Hierin worden de onrechtmatigheden inkopen en aanbestedingen omschreven.

Aanbevelingen voor 2024 en verder

Onze aanbevelingen uit voorgaand jaar over de aanscherping van de interne beheersing op dergelijke bijzondere aanbestedingsdossiers zijn nog steeds van toepassing. Samengevat betreft dit:

- Hoe meer er aan de voorkant wordt gedocumenteerd over ramingen van duur, contractwaarde, aanwezigheid van spoed, onzekere omstandigheden en betrokkenheid inkoper/adviesbureau hoe kleiner de kans op onrechtmatigheden.
- Het is aan te bevelen om alleen indien nodig een onbepaalde duur in een overeenkomst op te nemen.

Bron: scenario's gevolgen rechtmatigheidsverantwoording uit NBA alert 48

Grondexploitaties

Algemeen
De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. De schattingsonzekerheid is door alle externe ontwikkelingen de afgelopen jaren hoog en vormt daarom een significant risico in onze controleaanpak. De complexiteit in de projectontwikkeling omvat de volgende risico's:

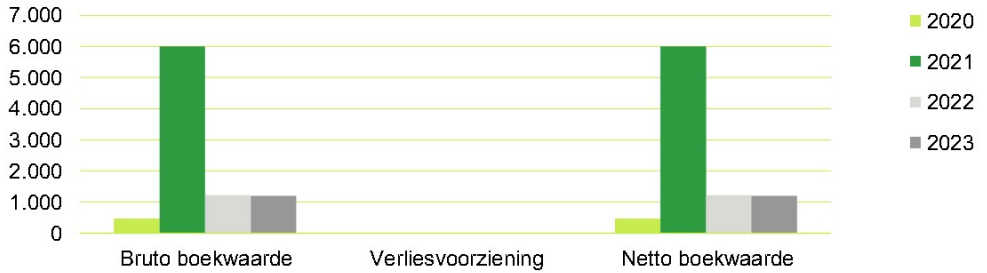
- De vraag naar (betaalbare) woningen is fors hoger dan het aanbod.
- Stijgende energie- en grondstofprijzen.
- Krapte op de arbeidsmarkt.
- Stikstofproblematiek.
- Beschikbaarheid van aansluitingen nutsvoorzieningen.
- Verduurzamingsopgave.
- Stijgende rente.
- Macro-economische factoren zijn minder stabiel.

De hogere onzekerheid en volatiliteit in de gehanteerde aannames kan doorwerken in het verwachte eindresultaat en de waardering van uw grondexploitaties. Deze hogere mate van onzekerheid maakt het belangrijker om een adequate toelichting op te nemen in de jaarrekening. De gemeente Staphorst heeft hier in de paragraaf Grondbeleid van de jaarstukken toereikend invulling aan gegeven.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingsonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Waardering inclusief specifieke projectrisico's
Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1.000)

Ten opzichte van 31 december 2022 is de boekwaarde van de post grondexploitatie gewijzigd van € 1.219 miljoen naar € 1.200 miljoen. De wijziging van de boekwaarde gedurende 2023 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	1.219	-186
Investeringen	970	5.894
Grondverkopen	-1.404	-6.636
Tussentijdse winstneming/afgesloten projecten	415	`2.147
Mutatie verliesvoorziening	0	0
Boekwaarde per 31 december	**1.200**	**1.219**

Grondexploitaties

Waardering inclusief specifieke projectrisico's
De grondexploitaties van de gemeente Staphorst lopen steeds meer richting het einde van hun looptijd, daarmee daalt de boekwaarde ten opzichte van voorgaande jaren. In 2023 is voor IJhorst-West en Rouveen Zuid de tweede fase verkopen gestart. Voor de komende jaren is de gemeente Staphorst in gesprek met diverse partijen om nieuwe grondexploitaties te realiseren.

Verliesvoorziening
Er is geen sprake van verlieslatende complexen. Derhalve is er ook geen voorziening voor verwachte verliezen opgenomen. Naar aanleiding van onze controle blijkt een voorziening niet noodzakelijk.

Tussentijdse winstneming
In 2023 zijn er tussentijdse winsten genomen in vier exploitaties. De totale winstneming in 2023 bedraagt € 415.000. De winst is genomen in overeenstemming met de BBV voorschriften. Wij hebben hier geen bevindingen geconstateerd.

Specifieke projectrisico's
De grondexploitatie in de gemeente Staphorst kent een beperkte omvang in relatie tot het balanstotaal. Projecten zijn overzichtelijk en het management is in control als het gaat om de actuele ontwikkelingen in de complexen. Doordat de looptijd van de complexen kort is, zijn de nog te maken kosten voor bouw- en woonrijp maken goed in te schatten. Kostenstijgingen zijn daarom met maximaal 2% inflatie begroot. Als gevolg hiervan zijn er ook geen specifieke projectrisico's onderkend die van materiele invloed kunnen zijn op het beeld van de jaarrekening.

De parameters voor de grondexploitaties
De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Staphorst gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Parameters	MPG 2023	MPG 2022	Schatting 2023	Schatting 2022
Rente	0%	0%	🟢	🟢
Disconteringsvoet	2%	2%	🟢	🟢
Kostenstijging	2%	2%	🟡	🟡
Opbrengstenstijging	0%	0%	🔵	🔵

Legenda status:
🟢 = evenwichtig
🟡 = optimistisch
🔵 = voorzichtig
🔴 = controleverschil

Kostenstijging
De gehanteerde parameter voor de kostenstijging ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers. De gemeente Staphorst heeft voor het prijspeil 2023 rekening gehouden met een inflatie van 2% en houdt voor de komende jaren op basis van marktinformatie ook rekening met een inflatie van 2% tot en met 2026. Gezien de relatief korte looptijd van de complexen en het verkooptempo vinden wij dit een acceptabel uitgangspunt, maar is dit wel een optimistische schatting.

Opbrengstenstijging
Gezien de hoogte van de marktprijzen per balansdatum houdt de gemeente Staphorst op basis van marktinformatie voor het komende jaar geen rekening met een verhoging van de grondprijs in haar grondexploitaties. Het is beleid om de grondprijzen niet tussentijds bij te stellen. Gezien de relatief korte looptijd van de complexen en het verkooptempo vinden wij dit een realistisch uitgangspunt.

Grondexploitaties

Schattingsonzekerheden grondexploitaties
De huidige situatie en de onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingen betekent een grote schattingsonzekerheid op de verwachte realisatie van uw complexen. Bij een hoge mate van schattingsonzekerheid is het passend om in de jaarrekening hierover een nadere toelichting op te nemen. Belangrijke elementen hierbij zijn:
- Het toelichten van de gehanteerde veronderstellingen.
- Een toelichting (impact / scenario's) over de schattingsonzekerheid.

De grondexploitaties kennen nog een relatief korte looptijd en zijn qua omvang beperkt. Derhalve zijn de schattingen en onzekerheden goed in te schatten. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting in de jaarrekening in de paragraaf Grondbeleid in toereikende mate deze onzekerheden weergeeft.

Sociaal domein

Algemeen
De gemeente Staphorst voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	Werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	Externe partij	Vaste bijdrage op basis van de begroting
Jeugdwet	Zelfstandig	Werkelijke lasten
WMO	Zelfstandig	Werkelijke lasten
PGB's	Zelfstandig	Werkelijke lasten

Jeugd en Wmo zorg in natura
De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo en Jeugd ZIN vindt plaats vanuit de gemeente. Voor de uitvoering van de zorg heeft de gemeente zorginstellingen gecontracteerd. Voor beide financiële stromen maakt de gemeente voor de prestatielevering nog steeds gebruik van productieverantwoordingen van zorgleveranciers. Bij deze productieverantwoordingen is door de accountant van de zorgleverancier een controleverklaring verstrekt volgens het landelijk controleprotocol.

De gemeente Staphorst heeft informatie in de productieverantwoordingen aangesloten met de eigen administratie. Hierbij zijn er geen bijzonderheden geconstateerd.
Van een aantal zorgleveranciers is geen controleverklaring ontvangen. Ook zijn er voor deze lasten geen aanvullende werkzaamheden verricht waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

Dit betreft hoofdzakelijk kleine zorgleveranciers, waarvoor deze controleverklaring ook niet verplicht is (zorg geleverd onder de grens van € 125.000 benoemd in het landelijk controleprotocol).

Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering omtrent de getrouwheid van deze lasten. Het bedrag van deze resterende onzekerheid voor Jeugd bedraagt € 171.882 (2022: € 187.957) en voor Wmo bedraagt € 236.011. (2022: € 226.098).

Eigen bijdrage WMO
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Staphorst heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2023 toereikend toegelicht.

PGB's
De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft over 2023 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB bedragen op basis van de zogenaamde projectiebrief voor Gemeente Staphorst blijven onder onze rapporteringstolerantie. Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. De gemeente Staphorst heeft hier geen aanvullende werkzaamheden voor uitgevoerd. Derhalve leidt dit tot een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering van € 204.005.

Sociaal domein

Uitkeringen

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft gemeente Staphorst, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben de opzet, bestaan en werking van dit beleid gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

In 2023 is het aantal signalen van het inlichtingenbureau dusdanig laag geweest dat er geen verdere werkzaamheden zijn verricht.

Inburgering
Van uw organisatie wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid specifiek aandacht aan de Wet Inburgering 2021 besteden.

Wij hebben de opzet, bestaan en werking van het M&O beleid op dit aspect gecontroleerd. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd. Er zijn bij de gemeente Staphorst geen signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik ten aanzien van de Wet Inburgering 2021 bekend.

PGB's

De belangrijkste onzekerheid zit op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB).
De SVB heeft zelf over 2023 geen goedkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid van de persoonsgebonden budgetten. De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB bedragen op basis van de zogenaamde projectiebrief voor de gemeente Staphorst € 11.313.

Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. De gemeente Staphorst heeft geen aanvullend onderzoek uitgevoerd of de kosten voor Pgb's nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. Wij hebben derhalve niet vast kunnen stellen of de kosten met betrekking tot PGB-bestedingen getrouw en rechtmatig verantwoord zijn in de jaarrekening 2023. Deze kosten zijn daarom als onzeker meegewogen in ons oordeel.

Jaarverslag

Jaarverslag
In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2023 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen
Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Staphorst. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:
- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat in materiële de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV. Daarnaast zouden de cijfers 2023 van uw verbonden partijen opgenomen dienen te worden, deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar, dus zou ook bijvoorbeeld de begroting 2023 kunnen worden toegelicht.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de eisen vanuit het BBV.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse is een steeds belangrijker thema. We adviseren u in de paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren over de actualisatie van uw frauderisicoanalyse.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage
Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording
Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en er hebben zich gedurende 2023 geen wijzigingen voorgedaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

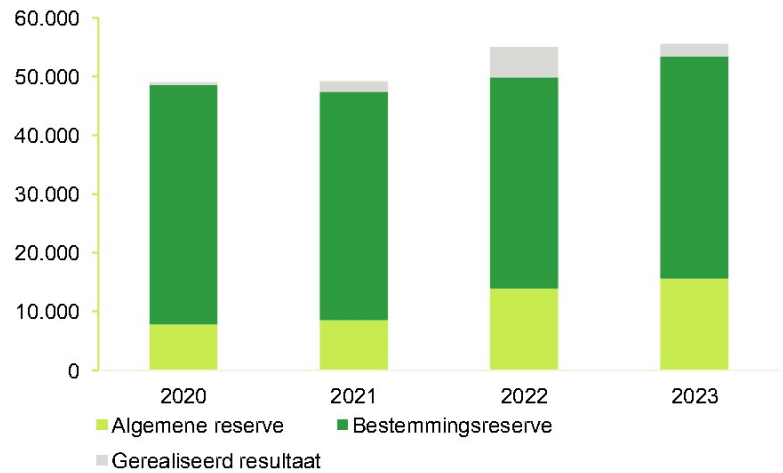
Financiële positie

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Van de totale reserves ter hoogte van € 55,6 miljoen is € 15,6 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 1,7 miljoen. Per saldo is gedurende 2023 € 2,2 miljoen gedoteerd aan de bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat in 2023 bedraagt € 2,18 miljoen.

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Analyse van het resultaat
Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde resultaat bedraagt afgerond € 2,18 miljoen positief. In de gewijzigde begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 2,1 miljoen positief.

In het samenvattend beeld wordt in hoofdlijnen een toelichting op de afwijkingen gegeven. In de toelichting op de programma's wordt een verder gedetailleerde verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2023 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Het jaarrekeningresultaat is € 0,1 miljoen voordeliger dan begroot.

Meerjarenperspectief
Voor de komende jaren verwacht de gemeente Staphorst tot en met 2025 een sluitende begroting. Voor 2026 wordt een tekort van -/- € 402.000 verwacht.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen in %	Gemeente Staphorst		Landelijk		Overijssel	
	2023	2022	2023 (begroting)	2022	2023 (begroting)	2022
Netto schuldquote	-42	-48	71,4	38,8	68,5	73,1
Netto schuldquote gecorrigeerd	-44	-50	65,4	33,1	59,5	64
Solvabiliteit	84	83	30,8	38,9	26,9	26
Grondexploitaties	8	8	5,8	6,1	7,3	9,3
Belastingcapaciteit	87	87	105,1	101,5	98,2	97,9
Structurele exploitatieruimte	4	8	0,5	5,2	0,7	0,2

We constateren dat de financiële kengetallen van de gemeente Staphorst op alle punten beter zijn dan zowel het landelijke gemiddelde als het provinciaal gemiddelde.

Het kengetal schuldquote is licht verbeterd in 2023.

De solvabiliteit neemt toe naar 84% in 2023. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Aan de bovenkant oordeelt het VNG dat een solvabiliteit boven de 50% als zeer goed aan te merken is. De gemeente Staphorst kent derhalve een gezonde financieringspositie.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten,

Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Staphorst is lager dan ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Op basis van het kengetal “structurele exploitatieruimte” blijkt dat er beperkte structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Hier ontstaat op basis van de jaarrekening 2023 minder ruimte.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

Hiernaast is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De incidentele weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserves, de structurele weerstandscapaciteit vanuit de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn toegelicht in de jaarrekening in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

We merken op dat in de incidentele weerstandscapaciteit is met € 24,7 miljoen voldoende om de incidentele risico's op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit is van voldoende omvang om de structurele risico's te kunnen opvangen. Voor de middellange termijn is de verwachting dat aanspraak gemaakt moet worden op het weerstandsvermogen om alle taken uit te kunnen blijven voeren. Dit komt overeen met de visie van de gemeente Staphorst waardoor de gemeente aandacht blijft vragen bij het Rijk voor voldoende financiering voor hun taken.

(x € 1.000)	2023	2022	2021
Weerstandscapaciteit	27.785	€ 28.511	€ 14.749
Risico's	1.169	€ 1.204	€ 1.220
Weerstandsratio	**23,8**	**12,01**	**7,46**

Weerstandsratio	Betekenis
>= 2.0	Uitstekend
1.4 < 2.0	Ruim voldoende
1.0 < 1.4	Voldoende
0.8 < 1.0	Matig
0.6 < 0.8	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

Algemeen
Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2023 hebben wij op 18 december 2023 een managementletter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat.

Geautomatiseerde gegevensverwerking
Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Fraude en naleving wet- en regelgeving
Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De Raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023 uw inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit onze verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de ingeschatte frauderisico's in de controleverklaring.

Bevindingen interne beheersing

Fraudebeheersing en onze observaties
Om bestuurders en toezichthouders houvast te bieden heeft het NBA in februari 2022 de brochure “Frauderisicobeheersing” uitgebracht. Wij adviseren u om kennis te nemen van de 11 aanbevelingen die hierin zijn gedaan.

Onderzoek laat zien dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een ‘tip’ aan het licht komt. Dit maakt het belang van een fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling groot. Wij zijn van mening dat uw organisatie dit binnen uw interne internetpagina toereikend heeft ingericht. Het is goed uw medewerkers hier periodiek van bewust te maken.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot de naleving van wet - en regelgeving.

Daarnaast constateren wij dat u uw frauderisico - analyse heeft geupdate, waarbij u de voor u relevante aanbevelingen heeft verwerkt.

In de paragraaf ‘Overige bevindingen’ geven wij een nadere toelichting over de verplichting om in onze controleverklaring te rapporteren over fraude.

Naleving wet- en regelgeving en overige
Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet - nakoming van wet - en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico’s
Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking “Corruptie, werkzaamheden van de accountant” verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:
- Gemeente Staphorst heeft zelf werkzaamheden uitgevoerd om te controleren dat de aanbestedingen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed. Wij hebben steekproefsgewijs een deel van deze werkzaamheden gecontroleerd;
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

ESG
Het integreren van duurzaamheidsaspecten binnen uw organisatie en bedrijfsvoering wordt de toekomstige norm. De EU zet flink in op het afdwingen van transparantie over het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Een voorbeeld daarvan: met ingang van het boekjaar 2025 moeten grote ondernemingen (volgens de jaarrekening criteria) rapporteren over de voortgang en realisatie van hun duurzaamheidsambities (CSRD) en over de bijdrage van hun producten en/of diensten aan een klimaatneutrale economie (EU Taxonomy).

Hieronder geven wij een opsomming van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

- De nadere uitwerking van de CSRD is vorm gegeven in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Op 31 juli 2023 heeft de Europese Commissie deze ESRS goedgekeurd, waarmee de invoering voor ondernemingen definitief is geworden.
- De EU Taxonomy (een door de EU opgestelde lijst van producten en diensten die als 'groen' aangemerkt mogen worden) wordt ondertussen steeds verder uitgebreid. Aan de lijst worden voortdurend diverse economische activiteiten toegevoegd die gericht zijn op de transitie naar circulariteit, het duurzaam gebruik van water, de preventie en beheersing van vervuiling en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit.
- Een andere verordening die op termijn toepassing zal gaan vinden is de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Deze verordening omvat verplichtingen voor ondernemingen om de impact van haar eigen activiteiten en die van haar waardeketen op het gebied van mensenrechten en natuur en klimaat te identificeren en vervolgens maatregelen te treffen om negatieve consequenties daarvan te voorkomen of te mitigeren. Een onderneming moet kunnen aantonen dat zij al het mogelijke heeft gedaan om hieraan te voldoen. Een belangrijk element uit de verordening is dat bestuurders aansprakelijk kunnen worden gesteld indien niet in voldoende mate gevolg aan deze verordening is gegeven.

We kunnen concluderen dat het ESG regelgevingskader volop in beweging is. Alles is erop gericht dat organisaties duurzaamheid in hun organisaties verankeren en rapporteren over uw bijdrage/impact op de thema's Environment, Social en Governance. Vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen is eerdere toepassing (op vrijwillige basis) toegestaan. Om sustainability in uw organisatie te integreren kunt u het ESG raamwerk zoals hieronder weergegeven doorlopen.

Dit is een 8-stappenplan om te komen tot een geïntegreerde duurzaamheidsstrategie en uiteindelijk uw duurzaamheidsverslag. Baker Tilly ESG Advisory kan u bij al deze processtappen (al naar gelang uw behoefte) ondersteunen.

Onze verwachting is dat op termijn de rapportageverplichtingen voor ondernemingen ook voor decentrale overheden gaan gelden. We adviseren u hier dan ook al op voor te sorteren.

Overige onderwerpen

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken
In december van 2023 is door de Commissie BBV de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023) gepubliceerd. Deze notitie is op een aantal punten sterk afwijkend van de vorige notitie als gevolg van de invoering van de Omgevingswet.

Er zijn wijzigingen van het kostenverhaal faciliterend grondbeleid op een viertal punten:
1) De bijdrage aan het kostenverhaal wordt niet meer in rekening gebracht via de omgevingsvergunning, maar via een aparte kostenverhaalsbeschikking;
2) Er zijn meer keuzemogelijkheden om kosten te verhalen;
3) De kostensoortenlijst is uitgebreid;
4) Er is in de Omgevingswet een regeling opgenomen voor verplichte financiële bijdragen aan ontwikkelingen.

Daarnaast zijn er een aantal wijzigingen aangebracht als gevolg van 'voortschrijdend inzicht':
1) De voorwaarden voor warme gronden zijn aangepast naar aanleiding van de praktijksituaties met ingang van boekjaar 2022:
   - De gebiedsontwikkeling hoeft niet langer uitsluitend betrekking te hebben op woningbouw, maar kan ook betrekking hebben op bijvoorbeeld bedrijfsterreinen;
   - De voorwaarde dat er betrokkenheid is bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid vervalt;
   - De (toekomstige) bestemming(en), functie(s) en/of ontwikkeling betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden.
2) Voorbereidingskosten bij zowel actieve als facilitaire grondexploitaties mogen na 5 jaar ook worden voorzien in plaats van te worden afgeboekt.
3) De rentetoerekening aan actieve grondexploitaties wordt vereenvoudigd door toe te staan dat de in een gemeente reeds gehanteerde omslagrente ook wordt toegepast bij actieve grondexploitaties.
4) Winstneming via de POC-methode, dat wil zeggen op basis van de betrouwbaar geraamde winst naar rato van de realisatie van verkopen èn kosten, vindt pas plaats als de resterende looptijd van een grondexploitatie tien jaar of minder is.
5) Binnen een gemengde exploitatie met bouwgrondexploitatie- en faciliterende projecten mag het resultaat gesaldeerd worden indien de deelgebieden onlosmakelijk in de ontwikkeling met elkaar verbonden zijn.

Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025. Toepassing met ingang van de jaarrekening 2024 is mogelijk maar niet verplicht.

Overige onderwerpen

Notitie Rente
De doelstelling van Notitie rente 2023 is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot de toerekening van rente door gemeenten en het transparant maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan. De notitie treedt in werking met ingang van begrotingsjaar 2025, waarbij eerdere toepassing bij de begroting 2024 is toegestaan.

De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties door middel van de rente-omslag, die voorheen werd gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa + voorraad gronden. Indien de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten op basis van de voorgecalculeerde renteomslag, dan moet de gemeente verplicht de werkelijke rente verwerken.

In het publiekrechtelijke kostenverhaal bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening het rentepercentage worden gehanteerd op grond van de afspraken in de overeenkomst en niet de interne omslagrente.

De commissie BBV adviseert verder het renteschema zoals opgenomen op pagina 5 van de Notitie van de commissie BBV in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Indien de rentebaten hoger zijn dan de rentelasten, ontstaat er een ‘negatieve’ renteomslag. Dit is een resultaat van treasurybeleid en beheer en wordt dan ook niet daadwerkelijk aan de taakvelden toegerekend, maar blijft op het taakveld treasury als bate verantwoord staan.

Tot slot wordt gesteld dat wanneer een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, deze gemaximeerd is op het gewogen gemiddelde rentepercentage dat door de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen wordt vergoed. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen kan worden berekend. De commissie BBV geeft vanuit transparantie de aanbeveling om geen rente over het eigen vermogen te berekenen.

Notitie Overhead
De notitie Overhead van de Commissie BBV is in december 2023 herzien. In deze notitie worden kaders meegegeven over de toerekening van Overhead aan onder andere de leges van de gemeente. In de nieuwe notitie is vooral de definitie van Overhead aangepast. Deze luidt nu als volgt: het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. De nieuwe definitie zorgt er voor dat duidelijker kan worden vastgesteld welke lasten direct toegerekend kunnen worden aan bepaalde taakvelden.

Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.

De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een gemeentelijke notitie overhead aan de gemeenteraad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze notitie neemt de organisatie keuzes ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead. Omdat de toerekening van overheadkosten bij veel gemeenten wordt gebruikt als basis voor het vaststellen van het mengpercentage heeft de aanpassing van deze notitie mogelijk ook fiscaal invloed.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeenschappelijke regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerde toeslagenproblematiek			
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
C85	Stimulering flex- en transformatiewoningen			
C92	Regeling specifieke uitkeringen informatiepunten Digitale Overheid			
C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeente verduurzaming […] van eigenaars, woonverenigingen en woon coöperaties			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeenschappelijke regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022- 2023			
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2022			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2022			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2022			
G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

© Baker Tilly

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeenschappelijke regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden			
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

© Baker Tilly

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeenschappelijke regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid
Vordering provincie Overijssel	€ 59
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	€ 59
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	0
Totaal	**€ 59**

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid
Prestatielevering Jeugdzorg	€ 172
Prestatielevering WMO	€ 236
Prestatielevering PGB	€ 204
Totaal onzekerheden	**€ 612**

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering
Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem - en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2023 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants
Voor de jaarrekening van de gemeente Staphorst maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties.

Inschakeling van interne / externe deskundigen
Wij hebben in het kader van onze controle gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen. Dit betrof de inzet van een jurist voor de controle van de rechtmatigheid van de inkopen en aanbestedingen.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid
Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging
Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten;
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen
Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Daarnaast hebben wij om de volgende specifieke schriftelijke bevestigingen verzocht:

- Advocatenbrief
- Verklaring van de gemeente Staphorst inzake nul verantwoordingen SiSa bijlage
- Position paper ten aanzien van stand van zaken aanbestedingen vluchtelingenstroom

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Contactgegevens

W.C.A. (Winnie) Grondel-Kort MSc RA
Director Audit
[redacted]

R.W.F. (Roy) Anbergen MSc
Junior Manager Audit
[redacted]

Kantoorgegevens:
Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Rozenburglaan 15-3
9727 DL Groningen